

- *Lãng mạn chỉ là trò chơi trẻ con*

Chàng ép mấy năm vào một tháng, chàng cuộn mấy tháng vào một tuần, chàng siết cả tuần vào một ngày, một ngày chẳng giống bất cứ một ngày nào trong đời. Chàng thức dậy từ lúc bốn giờ sáng, và chàng lao ngay vào hàng trăm công việc lẩn tẩn li ti không hề có tên gọi, và chàng nghe mọi người nói, và chàng nói cho mọi người nghe, và chàng làm mọi thứ được sắp đặt sẵn, nghiêm túc, thành khẩn và hồn nhiên như người máy, và mãi đến khi người bạn nói chuyện dai nhách say khướt ra khỏi nhà thì đã 11 giờ 25, chàng mới tìm thấy lại mình, mềm nhão, kiệt sức, hạnh phúc. Nhìn quanh thì cả nhà đã im vắng, đã hoang vu. Những lao xao ơ ới, những khua rộn cười cợt, những hồi hả chen chúc tới lui biến đâu mất như phép lạ, trút lại đàng sau một thế giới đồ vật tênh hên, nghiêng ngả, tả tơi, cái thì heo hút trên góc ghế, cái thì quần quýt, chông lẩn nhau trên bàn, cái thì thờ ơ nằm dưới ghế, cái thì lặng lẽ trốn tránh ở góc nhà, cái thì chơ vơ trên nóc tủ. Một đồ vật biết đi, là chàng, thì thả cái mông xuống chiếc ghế mềm, nhắm mắt, ngồi im, tận hưởng cảm giác bất động bình an sau một ngày dài những nhiễu, bất an. Bên ngoài, giữa cái khuya khoắt, sâu, lặng lẽ, chợt có tiếng đế vụt phóng lên kiêu hãnh từ một vật cỏ lãng quên nào đó theo tiếng gió thoang thoảng vào, xuyên suốt khu vườn lảm cây, làm tan loãng cái thanh vắng nhiễm đầy nghi hoặc của đêm.

Thế là xong một ngày cho chàng, của chàng, thuộc về chàng, tập trung vào chàng. Một ngày dốc sức lạ lẫm bận bịu mang về cho chàng một món quà không giống bất cứ món quà nào: *Nguyện*. *Nguyện*, kẻ xa lạ ấy, là cái *point final* cuối bài tập làm văn nửa trang giấy "tả ông nội của em" hồi lớp năm chàng nhớ như in, sau cả giờ đau khổ cắn bút tìm chữ. Mẹ chàng bảo, *con gái thời ni quá loạn, mới có mười mấy tuổi đui là đã bỏ bịch hẹn hò trai gái ngoài đường ngoài sá, mi lấy vợ phải lấy đứa đàng hoàng chứ mấy*

cái con bồ bịch mi năng đem về đây, có cho không tau cũng không thèm lấy. Nguyễn, học lớp mười hai chỉ biết đọc sách hồng, đọc tạp chí Phổ Thông của Nguyễn Vỹ và xem phim tình cảm Ấn Độ, con chim nhỏ ngoại tộc hiền ngoan rất ưng ý của mẹ chàng. Một đàn anh khôn lanh của chàng khen chàng, mi làm vậy là đúng sách, lấy vợ là lấy một người vợ, chứ không phải là lấy một người tình làm vợ. Mãi khá lâu về sau khi con cái và Nguyễn và chàng kết dính nhau thành một khối bê tông cốt sắt, chàng mới cảm nhận hết cái khác nhau của hai điều trông rất giống nhau này. Mà lúc đó thì tốt xấu đúng sai đều đã hòa tan vào nhau như nước sôi dội vào nước đá rồi.

Giờ thì chần gởi nóng hổi đợi chờ, nhưng chàng cảm thấy chưa sẵn sàng. Đâu còn có đó, việc gì mà vội. Chàng khép nhẹ cánh cửa nhà ngoài, tắt đèn, lần mò lọt ra khỏi đám bàn ghế lổn nhổn ngoài sân được che chắn bởi những tấm màn vải hoa nhiều màu mỗi một suốt ngày phục vụ khách đứng khách ngồi và vô số trẻ con tò mò xem chuyện người lớn. Bước ra đường. chàng châm điếu thuốc, hít một hơi thật dài theo thói quen, chàng chậm rãi bước quanh qua, quẹo về, theo những con đường mà chàng và Phương vừa đi hai hôm trước. Loanh quanh hẻm loanh quanh đường loanh quanh hồ loanh quanh chợ. Đêm thanh tân, dịu dàng và khúc mắc ôm lấy một bóng chàng bị cắt xé giữa hai thế giới, giữa hai con người, giữa một chấm dứt và một khởi đầu. Chàng nhập nhòa ngày tháng, đi như một buổi tiệc chưa hoàn tất. Như một bắp bênh. Như ai níu kéo không rời. Như con cừu theo mùi rơm rạ dẫn lối về lối mòn quen thuộc. Một giã biệt.

Chàng, người đầu tiên trong lịch sử nhân loại, trì hoãn nỗi hăm hở đêm tân hôn.

*

Lúc đó, chàng đang ngoan ngoãn lo đủ thứ việc nhà, nghe có người, dụi mắt thấy Phương, một Phương vô cùng quen và rất lạ: áo dài, hoa tím cài trước ngực, băng-đô nâu buộc quanh trán, nhành hoa nhỏ cầm tay, lịch lãm, nghiêm túc, người lớn. Chàng tê cứng cả người, đông thành đá, cả phút sau mới thốt lên, bàng hoàng:

- Trời, em!

Giọng Phương khô, rất tỉnh:

- Vâng, đúng là em, thì sao?

Chàng ấp úng:

- Anh...anh...Mà em...em từ trong kia mới ra?

- Vâng ạ.

- Lúc nào?

- Trưa nay.

- Em ra có việc nhà...

- Anh thì mới có việc nhà, còn em, em tự do. Mà thôi, anh đừng hỏi, không có câu trả lời cho anh đâu. Em ra đây chỉ có một chuyện: mượn anh một lần.

- Mượn anh?

- Vâng, em muốn mượn anh. Ta đi với nhau một đoạn đường.

Chàng cười như mếu, nhìn ra ngoài, ngần ngại. Phương bảo:

- Trời đã hoàng hôn, anh. Em hiểu bây giờ anh không còn là của anh nữa. Nhưng anh đừng lo, em là người ngay lành, em thiện ý, em không phá hoại, em không hề có ý định làm anh thay đổi một chương đã định sẵn trong cuộc đời anh. Nhưng nếu anh thấy không thể được, thì thôi, em chúc anh một lời và em về. Em không có nhiều thì giờ.

Phương đưa chàng cành hoa, bảo là em hái đại một nhánh từ vườn nhà ông chú, mang đến mừng anh. Chàng cầm, tò mò nhìn mấy bông hoa nhỏ nhỏ đủ màu bám dọc theo cành, không rõ là hoa gì, bối rối:

- Được, được chứ. Anh...anh đi...với em.

Nhà chàng ở khu nam thành nội, vườn tược cây lá um tùm, đầu tháng, trời không trăng, con đường trước nhà chàng vừa tắt mặt trời đã đầy bóng tối, vắng tanh. Chàng bước theo Phương, lòng ngổn ngang, bừa hộn. Hai người đi, chậm rãi, bóng chàng lẫn vào bóng Phương, tù mù, nhập nhòa. Phương nói, em muốn đi lại những con đường cũ. Anh nhớ không, hồi lần đầu đến thăm anh, anh đã dẫn em đi quanh mấy con đường kiệt im vắng như những con đường làng. Nhà nào cũng đào, cũng nhãn, cũng cây vả, cây ổi, cây thanh trà, cây cau, cây khế, cứ tưởng là làng quê. Em còn nhớ vườn cam sum suê ở góc thành và con đường đầy bóng tre mà anh gọi là con đường hẹn hò. Em cũng rất nhớ mấy bụi cây mâm xôi sau góc vườn nhà anh. Hồi đó, lần đầu tiên em thấy mấy trái mâm xôi đỏ chín, thích quá, em chồm đại người vào níu xuống hái thì té vào bụi, bị gai chích chảy máu tay và anh hốt hoảng bồng em ra, cái áo dài bị lủng một lỗ, may mà quần không bị gì, khi về, em giấu mẹ, nói là bị té xe đạp...

Giọng Phương trong, nhẹ, đều, nghe như cô em gái chàng kể chuyện trời nắng trời mưa thời thơ trẻ. Qua khỏi một ngã tư, Phương chỉ lối đi phía trước, nói queo qua lối này, anh. Em vẫn không quên con đường nhỏ này, nó dẫn về cái hồ, đúng không, mà hồ gì nhỉ, à, em nhớ ra rồi, hồ Xã Tắc. Đường tối quá, kệ, tối thì càng tốt cho anh, cứ đi anh, mình hai người lặn, sợ gì. Hồi nhỏ em sợ ma lắm, mới chạng vạng là đã núp kín trong nhà. Nghe trong xóm có ai chết là suốt cả tháng, ban ngày mà ra khỏi nhà còn sợ. Thế mà sau khi vụ Mậu Thân xong, em chẳng còn biết sợ là gì nữa. Xác người quá nhiều, ma chắc cũng lắm, khắp thành phố ở đâu chẳng có ma, phải không anh. Trịnh Công Sơn nói đúng thiệt, *xác người nằm trôi sông xác người dưới hiên chùa xác người ở hố ở hầm ở cả trên những vồng khoai*. Nhà em may là không có xác nào, nhưng rải rác mấy con đường chung quanh, đường nào cũng có xác.

Con đường mình đang đi này nghe nói cũng hàng trăm xác người chồng chết, phải dùng xe tải xúc đi chôn, phải không anh. Nghe mà khiếp! Em nghĩ là ma đã ở lẫn với người rồi, không ai sợ ai nữa.

Phương kéo chàng quẹo vào đường hẻm khác, nhỏ hẹp, tráng nhựa sơ sài. Cây lá, lau lách hai bên đường mùa thu mát trời, lên dày, khiến cho con đường nhỏ càng thêm âm u. Anh nói con đường này hồi xưa trai gái hay dẫn về đây hẹn hò, đúng không. Anh kể cho em nghe hồi còn nhỏ, anh đợi khuya rủ bạn trong xóm ra nấp đằng sau bụi tre góc vườn, rình nghe trai gái nói chuyện, đợi đến lúc gay cần thì rung cây dọa làm họ hết hồn, bỏ đi. Thiệt là ác hết biết! Em ở vùng phố, nhà cửa thì nhiều, cây cối ít. Nhà em chỉ có hoa mà không có cây ăn trái, có đường mà không có hẻm, không hề tưởng tượng được cái cảnh hẹn hò trai gái lạ lùng như thế. Anh có nhớ có lần anh xuống thăm em, trời mưa lụt không về nhà được, anh phải ở lại, ngủ trên ghế xe lông, sáng ra, biết chuyện mấy đứa em của em đứa nào đứa nấy chọc ghẹo em rồi cùng cười gần chết...

Phương kéo chàng đi quanh hồ, một hồ sen lớn, mùa thu, sen tàn, nước lặng, lấp lánh ánh sao. Có lần anh dẫn em ra cái hồ này, em còn nhớ phía bên kia phải không, nơi đó có một cái bờ đá. Em còn nhớ mấy tảng đá lớn, phẳng phiu, thích ơi là thích. Anh nói hồi nhỏ anh thường hay ra câu cá ở đó. Em nói với anh em ước gì anh và em cứ ngồi trên đó cả ngày, thả chân xuống nước, vừa khỏa nước vừa xem cá bơi vừa nói chuyện thì vui biết mấy. Qua khỏi hồ, Phương kéo chàng về khu chợ nhỏ gần hoàng thành, tiếp tục độc thoại và chàng thì vẫn vô ngôn. Hai nhân vật "anh" và "em" trong chuyện của nàng lúc nào cũng vui, cũng nhộn, cũng hồn nhiên, cũng chứa chan. Chàng lắng nghe, tưởng chừng như Phương treo ngược chàng trên chiếc thòng lọng ngọt ngào của ngày tháng cũ. Chàng đã mong manh, lại càng mong manh. Chàng cảm động, chàng chống chọi và luôn luôn cảnh giác mình, có lúc muốn ngộp thở. Thình thoảng, Phương dừng lại ngay giữa đường, níu hai vai chàng, nhìn thẳng vào chàng, anh có còn nhớ hết những chuyện em kể không? Chàng gật đầu. Phương bảo em không tin, nhưng không sao, có những chuyện ta nên tập quên đi cho khỏi bận lòng. Mà thôi, xin lỗi anh, em đã dạn lòng là đừng nói gì hết. Nhưng gặp anh, không nói, thì nói với ai. Mà anh đã mời chân chưa. Chàng mừng, nhưng miễn cưỡng lắc đầu. Phương nói, chưa mời thì cứ đi, mà ăn nhằm gì, phải không anh. Hồi anh lên thăm em ở Đà Lạt, anh em mình đi suốt thành phố, lên đồi, xuống dốc, đi mãi đi hoài mà sao không thấy mỏi chân, đi mãi mà vẫn còn chưa đủ. Đường sá ở đây đường nào cũng ngắn, lại bằng phẳng, cứ đi hoài cả...đêm e chắc em cũng không thấy chán...

Chàng theo Phương, tưởng đêm sẽ dài vô tận. Nhưng rồi giọng Phương đột nhiên nghe như chuông hấn xuống:

- Thôi, ta về, anh. Hình như mình đi quá xa. Dám đã đi quanh hết cả vùng này rồi. Mượn được một chút anh như thế này cũng là quá đủ cho em. Thôi, em trả anh về nhà với...mẹ anh.

Chàng mừng rỡ, cố nén chặt một hơi thở phào, lơ đãng gạt đầu. Trên đường về, Phương im lặng. Hai cái bóng đi mỗi người một cõi. Đến trước ngõ, Phương nói:

- Anh có gì nói với em không?

Chàng nhìn thật sâu vào Phương, cầm hai bàn tay Phương, bóp chặt:

- Cám ơn em.

Phương đẩy nhẹ chàng ra, giọng mềm đi, rười rượi:

- Em cũng cám ơn anh đã cho em mượn. Thôi, em về...Chỉ còn hai ngày nữa...*anh là một người khác!*

Chàng ngơ ngác. Phương tiếp:

- Em biết mà, giờ thì anh không còn nhận ra anh nữa đâu. Em chúc anh làm *một người khác hoàn hảo và ...hạnh phúc*. Riêng em, *em không muốn làm người khác. Em muốn em cứ mãi là em.*

Phương quay bước, đi lấy xe, đề máy. Chàng cầm tay lái, giữ chặt, hỏi:

- Em còn ở bao lâu?

- Đêm nay. Sáng mai...em đi.

- Trời!

Phương rú xe. Chàng lại cầm tay lái. Phương đẩy nhẹ tay chàng, mím môi, dứt khoát:

- Không ích gì, anh. Em đi...

Chàng nghĩ rằng Phương sẽ quay nhìn lui. Không. Bóng Phương trên chiếc honda nhòa dần trong đêm hòa lẫn với âm thanh tiếng nổ tăng tốc dồn dập, vội vã và kiêu hãnh. Chàng nhìn theo, thấy bóng mình chập chùng trong bóng Phương, xa dần, xa dần và biến mất sau một ngã rẽ, như thể là một cái gì đó, mỏng mảnh, nhẹ tênh, bay biến vào hư không. Trời sao thăm thẳm, không mưa. Mà ướt.

*

Con chim mỏi cánh, sà xuống. Còn biết bay đi đâu nữa!

Chàng vào phòng, đứng lặng nghe trái tim mình ồn ào khua động, nhìn hai ngọn đèn ngủ, cái xanh cái hồng phả một thứ ánh sáng mềm, huyền hoặc xuyên chéo qua nhau rơi vãi trên chần chiếu mềm gối mời gọi hoang đàng. Căn phòng quen thuộc bữa bộn ngổn ngang được mẹ chàng dày công sửa soạn thành một tổ ấm tinh khôi khiến chàng đâm ra bỡ ngỡ. Nguyễn nằm im, quay mặt vào tường, hai chân khép gọn vào tấm chần cuộn tròn, màu nàng trộn lẫn với màu chần chiếu ngon lành, ngoan ngoãn. Một ngày bận bịu với nghi lễ tiệc tùng ăn nhậu biến chàng thành một con người mới: chồng. Chàng bây giờ là con ve lột vỏ, thoát xác, cách tân. Một cảm giác lạ lùng tràn vào người, đẩy chàng tới. Chàng chồm lên ôm gọn nàng trong vòng tay, hấp tấp,

cuồng nhiệt. Nguyễn co rúm lại, phòng vệ. Chàng say sưa, chàng hưng phấn, chàng la lên trong lòng, anh là chồng em, là chồng em, em biết không. Chàng có vợ! Âm thanh hai chữ có vợ nghe sao ngọt ngào tha thiết lạ lùng! Có vợ, nghĩa là sở hữu một người vợ. Chàng ôm Nguyễn lên, đẩy nàng xa ra, đưa hai tay ôm chặt khuôn mặt, nhìn thật sâu vào nàng, la thầm anh sở hữu em, từ nay. Nguyễn nhìn chàng, hai mắt mở to, tròn, sững sờ. Trong vòng tay chàng, nàng run rẩy, cam chịu. Chàng kiên nhẫn, sành sỏi. Nguyệt thút thít, mắt nhòe, tóc rối. Chàng vỗ về, ép mặt vào má Nguyễn, ướt, nao nức.

Và chàng nhớ Phương. Chàng ôm Phương, Phương ôm chàng, hồi hộp, xúc động, sợ hãi và phấn khích. Chàng loay hoay, vụng về. Phương loay hoay, bối rối. Chàng vỗ vập, Phương bẽn lễn. Qua cơn đăm đui, đánh mất trong nhau, chàng lâng lâng cảm giác lạ lùng của một cuộc phiêu du vào vùng đất lạ. Chàng nằm yên, thân thể tênh hênh chột như thừa ra, khiến chàng không biết phải làm gì, nhìn mãi cái quạt máy trên trần nhà xoay vù vù, cổ xua tan đi nỗi lo lắng vu vơ. Phương tránh nhìn chàng, choàng vội tấm chăn mỏng, lặng lẽ đến bên cửa sổ, đứng bất động nhìn ra ngoài, không biết để đếm những sợi mây bay hay suy gẫm về một nỗi bất an không hình dáng. Rất lâu sau, khi nàng rời cửa sổ, quay lại, chàng thấy trên khóe mắt nàng ươn ướt, giọt hạnh phúc tan trong giọt lo toan. Chàng úp lòng bàn tay lên đôi mắt Phương, chùi nhẹ, ướt. Phương mở mắt, gượng cười. Chàng cười theo. Rồi khách sạn, hai người đi bên nhau lặng lẽ qua từng góc phố, không nói gì với nhau mà như nói rất nhiều. Ghé tiệm chụp ảnh, chàng mượn cặp kính trắng đeo vào cho ra vẻ, và Phương thì cài một bông hoa trên tóc, cũng cho ra vẻ. Chàng đứng sau, tay choàng qua thắt lưng Phương, chụp hai kiểu ảnh lấy liền, ảnh nào trông cũng gẩn bó. Giọng Phương nói thoảng như hơi thở, trông như ảnh cười anh nhỉ. Trên đường phố thưa người tràn trề nắng trưa, chàng hát nhỏ, rất vô tình *theo em xuống phố trưa nay đang còn chất ngất cơn say theo em bước xuống cơn đau bên ngoài nắng đã lên mau cho nhau hết những mê say cho nhau hết cả chua cay cho nhau chặt hết thương ngây...* Phương bịt miệng chàng lại, nói đừng hát nữa, đừng hát nữa cho em nhờ, em xót ruột lắm, muốn xỉu đây. Chàng ân hận, ngừng hát, nhưng lời ca vẫn âm ỉ đuổi theo, *đi qua những phố thanh thanh, đi qua với trái tim khan, đi qua phố bước lang thang, đi qua với trái tim khan...theo em xuống phố trưa mai...[1]*

Chàng ngủ khi một giấc, thức dậy, thấy Nguyễn nằm yên, hai mắt thao láo nhìn lên trần nhà, tỉnh táo. Em chưa ngủ sao. Nguyễn lắc đầu. Chàng kéo Nguyễn xuống, ngủ đi em, ngủ cho khỏe đi em. Nguyễn nghe lời chàng, ngoan ngoãn rúc đầu vào ngực chàng, tin cậy. Và chàng lại kiên nhẫn, sành sỏi. Và Nguyễn lại thút thít...Bỗng chàng nhớ sức đến tấm ảnh. Trước ngày cưới, mẹ chàng bảo, *lấy vợ là phải rửa sạch mọi tàn tích quá khứ, không kỷ niệm kỷ niệm gì cả, mình không phá nó thì có ngày nó sẽ phá mình.* Mẹ chàng còn bảo, *lãng mạn là trò chơi trẻ con, lớn rồi, đồ chơi phải vứt đi, để nhiều chặt*

nhà chật cửa. Nghe lời mẹ, chàng miễn cưỡng xé tan tành Phương, xé tan tành chàng. Phương cười, Phương mơ màng, Phương phất phơ, lãng đãng học trò, Phương hồng hào tương lai, Phương bên hàng chài tàu e ấp, Phương trên bãi biển nồn nường hiện đại, Phương đứng bên hồ Thủy Tạ cổ điển, Phương tóc bay bay trước nhà thờ Con Gà như tranh Đinh Cường, Phương lao xao phố xá Sài Gòn uống ly chanh đường Phạm Duy. Một xấp lãng mạn với đủ thứ Phương và đủ thứ chàng lần lượt tan nát. Nhưng đến *tấm ảnh đó*, chàng khựng lại. Chàng nấn ná, lật qua lật về, ngắm tới ngắm lui, cuối cùng, tìm cuốn sách bìa cứng dày, cũ kỹ, toàn tiếng nước ngoài mà cha chàng để lại, cẩn thận kẹp sâu vào giữa, đẩy nó vào trong góc tủ. Chàng ném những mảnh giấy ảnh vụn vắn vào bếp lửa, ngồi nhìn quá khứ chầm chậm cháy, quần quai và ray rút.

Chàng đẩy nhẹ Nguyễn ra nói anh ra ngoài phòng có chút việc. Nguyễn níu lại, nhưng chàng gỡ nhẹ tay nàng, ngồi dậy nói anh vào với em ngay. Chàng đi ra, bật đèn, tìm lại cuốn sách, kiên nhẫn giở từng trang. Lạ chưa, không có tấm ảnh. Bối rối, chàng lấy từng cuốn sách còn lại trong tủ, cuốn nào cũng giở từng trang. Tuyệt không có gì. Chán nản, chàng lục khắp nơi, trong học tủ, trên bàn thờ, dưới gầm. Cũng không có gì. Chàng quay vào phòng. Nguyễn vẫn chưa ngủ. Chàng ôm Nguyễn, ôm Phương, thao thức chập chùng hư ảo.

Đêm tân hôn, chàng ngoại tình.

*

Và thế là chàng bắt đầu một công việc mới mẻ: làm chồng.

Chàng hứng thú đón nhận những nâng niu và chăm sóc miễn phí từ một người con gái xa lạ với ít nhiều bỡ ngỡ lúc đầu cho đến lúc chàng nhận ra cái giá mà chàng phải trả: chàng hao mòn chàng dần dần. Con ngựa *chưa già* của chúa Trịnh bắt đầu nhận ra rằng nó chỉ còn con đường trước mặt để đi, con đường thẳng, dài hun hút, hết xoay ngang, chẳng còn rẽ dọc, cũng không được quyền dừng, lại không còn lối trở lui. Con đường ấy mãi miết kéo chàng đi hết tuần này qua tuần khác, hết năm này đến năm khác, hết thập niên này qua thập niên khác, hết triều đại này qua triều đại khác. Và hết hệ lụy này đến hệ lụy khác,

Thời đại kéo chàng, chàng chạy theo, lúc thì lon ton, rề rà, chậm lụt, lúc thì vội vã, hấp tấp. Thời đại của chàng là một thời đại ngắn ngủi và vô cùng kỳ lạ. Chỉ trong vòng vài ba thập niên, nó là hình ảnh vạn hoa loạn sắc của một Tam Quốc Chí với vô vàn mưu mô lọc lừa, nay thịnh mai suy, kẻ lên voi người xuống chó chóng vánh như diễn tuồng. Đó là một thời đại thật nhiều anh hùng và đầy dẫy phản trắc. Anh hùng và phản trắc chen chúc nhau, lẫn khi thay ngôi đổi chủ cho nhau, trộn trạo lẫn nhau. Đó cũng là thời đại mà ngưỡng mộ đi kèm với sỉ vả, tôn kính đi kèm với nhục mạ. Người ta đua nhau chia rẽ, đua nhau chửi rủa, đua nhau tâng bốc và...đua nhau chuyển phe.

Năm này, bạn ở một phe, nhưng năm sau, bạn sẵn sàng nằm ở phe đối nghịch rồi năm sau nữa, bạn hối hận đầu thú phe cũ và năm sau nữa, bạn lên án phe cũ te tua. Cái thú là lúc nào bạn cũng thấy là mình chọn đúng chính nghĩa. Chính nghĩa như đèn kéo quân, nó chạy vòng vòng hết bên này lại qua bên kia, có khi chính nghĩa này là mặt trái của chính nghĩa kia. Người ta sống nhị trùng, tam trùng, tứ trùng...nhân cách, mang trong người vừa địch vừa ta, địch lẫn trong ta ta lẫn trong địch, ngày ta đê địch, ngày địch đê ta, tưởng là phe ta hóa ra là phe địch. Chính chàng, chàng cũng không biết chàng là địch hay là ta. Thuở ấu thơ, chàng đã từng theo mẹ chen chúc đi chào đón Đức Quốc Trưởng, chẳng thấy mà cũng chẳng nghe gì ngoài tiếng động của đám đông đứng chật trước lầu Ngọ Môn, rồi vài năm sau, thằng nhỏ lớp nhất tiểu học cầm biểu ngữ "xanh bỏ giỏ đỏ bỏ bì" đi vòng quanh phố cổ động người dân nhục mạ Quốc Trưởng, ủng hộ cụ Ngô, rồi vài năm sau đó, anh học sinh bị giam trong tù vì tham gia bãi khóa chống chế độ độc tài. Cụ Ngô xuống rồi, lại kéo nhau đi biểu tình chống những người lật đổ cụ Ngô. Rồi đi biểu tình chống chiến tranh, chống độc tài, chống độc diễn. Chống chán, chàng tham dự chiến tranh, chiến tranh trở thành sự nghiệp của chàng và hết chiến tranh thì chàng mới khám phá ra trong số những kẻ thù mà chàng ghét cay ghét đắng phía bên kia có chú chàng, anh chàng và anh chị em họ chàng; chàng bơ lợ bưng lửng trở thành nạn nhân...của hòa bình.

Chàng miên man sống như con cá con chim, như con tắc kè thay màu da để tồn tại. Chàng mất hút, mất tăm trong dòng cuồn lưu đời sống. Chàng lên án những kẻ hèn hạ, nhưng chàng đã từng nhiều phen hèn hạ. Chàng bêu riếu, ghê tởm những kẻ phản bội, nhưng chàng đã nhiều lần phản bội; phản bội bạn bè, phản bội người thân, phản bội vợ và phản bội cả chính chàng. Hèn gì, từng kỷ niệm rụng rời như lá cỏ; từng hăm hở xẹp xuống như bong bóng xì hơi; từng ước mơ tươi tắn, nát ngấu như Huế những ngày Mậu Thân và ngay cả từng vật vã đón đau cũng tàn theo sương gió, đôi khi chẳng để lại dấu tích gì. Cả cuộc đời chàng y như thể trò chơi trẻ con, chơi chán món này, vút, chơi món khác, ham hồ, rồi chán, lại vút, tìm món khác, hào hứng, và chán, lại vút...Chàng đánh mất chàng theo những món đồ chơi cũ kỹ bỏ lại dọc đường nhân sinh. Ngoái đầu nhìn trở lại, chàng không thể hình dung nổi chàng là ai.

Có điều, chàng không hề nguôi chuyện làm chông.

*

Nguyện gọi chàng:

- Em biểu anh một kỷ niệm.

Nói xong, Nguyễn đưa cho chàng một tấm ảnh, hỏi:

- Anh có còn nhớ tấm hình này không?

Chàng thành thật:

- Không! Em kiếm ở đâu ra vậy?

- Em không kiểm. Nó kiểm em.

Nguyễn không nói gì, bỏ đi. Chàng nhìn, xoay qua xoay lại, điều chỉnh mắt kính, nhướng mắt lên, xuống cổ nhìn cho rõ. Tắm ảnh đen trắng quá cũ, mờ, nhòe, lốm đốm. Chàng nhận ra khuôn mặt người thanh niên mặc quần tây có sọc hơi nhòe nửa bên trái, chỉ còn nhìn thấy lơ mờ, chàng nhận ra cô gái với chiếc áo dài trắng, còn nguyên khuôn mặt bầu bĩnh, trẻ trung, đượm chút đăm chiêu, chỉ có hơi ố vàng phía dưới. Căng óc để nhớ, cuối cùng, chàng nhận ra *nó*, tắm ảnh cũ. Kỷ niệm xưa hiện về tù mù, nhạt nhòa và nhạt nhẽo. Thì đúng là chàng đây! Mà trông giống ai đâu, chẳng giống gì chàng. Nhưng chàng nhận ra Phương. Phương vẫn như xưa, Phương rin, Phương không phiên bản, Phương hạnh phúc. Còn chàng, chàng đã là bản sao của quá nhiều phiên bản khác nhau của đời chàng. Sao đi sao lại riết, thất bốn.

Chàng mân mê tắm ảnh, không biết phải làm gì.

Trần Doãn Nho

(10/2020)

[1] Nhạc Lê Uyên Phương, *Vững lấy của chúng ta*.

Nguồn: <http://www.phamcaohoang.com/2021/03/1966-tran-doan-nho-truyen-ngan-phan-ban.html>

www.vietnamvanhien.org

